

I kraft af Morten kommer jeg til at læse en helvedes masse børnelitteratur

Samtaler med Flemming Mouritsen i perioden 2008 til 2012 ved Herdis Toft og Karin Esmann Knudsen

Hvordan får du introduceret børnelitteratur og -kultur som et studieområde på et universitet, hvor det bare ikke har været noget?

– Vejen er banet for arbejdet med litteratursociologi og andre typer litteratur end den litterære kanontradition. Det sker i 71-72. Nogle kurser var opslået og startede i sommeren 71, og mit kom i januar 72.

Det var samtidig med Tegneserieprojektet, som Fjord søsatte, og Frands Mortensens Radioavisen-projekt?

– Ja, der kom masselitteratur, og senere kom der også kvindestudier, arbejderkultur, det vil sige hele subkultur-dimensionen. På den ene side havde vi finlitteraturen, finkulturen. Det ensidige fokus på den var undermineret i løbet af 1960'erne, og der var så småt kommet andre aspekter ind, Møller Kristensen gav faktisk grønt lys for at arbejde med sådan noget som børnelitteratur, punktvis i opgavesammenhæng, og har skrevet om det, og så kom *Problemer og Analyser* i 1969. Den kom i en anden udgave i 1974, som jeg skrev en artikel til. Så kom de der to udgivelser fra Munksgaardgruppen, *Børn, litteratur, samfund*.

Hele fagopbruddet betyder, at der bliver luft, men det har også stor betydning, at børnelitteratur og pædagogik og bør-

neinstitutioner er i fokus både politisk og kulturelt i offentligheden. Der var store debatter fra 1969 og frem. Pædagogerne ville have forbudt Jens Okkings oplæsning af Den gamle Rævebog i radioen. Det var første gang, jeg var i opposition til damerne på seminariet. De argumenterede med, at det var voldsdyrkelse, sadisme, amoralsk, giftig, farlig. Alt muligt, som børnene skulle beskyttes mod. Så var det, jeg spurgte, om de hellere skulle have Scarrys kulørte bamser. Hvis vi skulle lede efter dæmoner i børnekampen, så lå de der. De forstod ikke, hvad jeg sagde. Det var deres reaktion: Vi forstår ikke, hvad du siger. Jeg skrev engang et 10-20 sider langt brev til Birgit Begtrup, der var rektor, og spurgte hvad jeg egentlig skulle med det her litteratur. Hvad de ville bruge mig til. Og så beskrev jeg, hvad jeg gjorde, og hvad jeg arbejdede med. Jeg havde brug for at have nogen at snakke med. »Det forstår jeg ikke. Du skal bare gøre det, du synes«, sagde hun. Det var selvfølgelig også på mange måder ideelt, men så var det, at jeg begyndte at tage ved lære af, hvad de faktisk gjorde i de andre fag. De udviklede de fag, de kunstarter sådan, at det var et spørgsmål om at bruge dem, og de studerende fik rent faktisk nogle færdigheder, så de kunne noget. Det havde godt nok en udviklingspsykologisk og pædagogisk overbygning, men når det kom til stykket, var deres praksis anderledes. Der var en respekt for og en appetit

på det, børn gjorde og kunne, og også en vilje til at omsætte det, så det kunne bruges som et medium. For dem var det et pædagogisk redskab, men jeg vil hellere kalde det et medium for æstetisk udtryk og samvær med børn. Det egentlige er det at skabe en platform, et forum for et møde mellem børn og voksne i forskellige lødige aktiviteter med de forskellige kunstarter som medium. Og det er efter min mening kernen i den styrke, der ligger i reformpædagogikken. Man skal ikke tage så meget efter, hvad de siger om det. Til gengæld er deres praksis måske alt for lidt beskrevet. Der er næsten ikke noget at gå til. Der er nogle forkølede artikler af Gøssel og Bernhard Christensen, men de er også stillet op for fotografen, så de legitimerer sig på den rigtige pædagogiske facon.

Det ene var at arbejde med børnestofet. I kraft af arbejdet på seminariet og i kraft af, at vi får Morten, kommer jeg til at læse en helvedes masse børnelitteratur og kommer til at synes, at det er skidespændende det her. Her har vi nogle udtryk, som kan være kildestof til at få noget at

vide om kulturhistorie, barndomshistorie, men samtidig er det nogle udtryk, der kan noget andet end så megen anden litteratur, og også er manifestationer af de forskellige litterære strømninger historisk set. Det var virkelig en spændende opdagelsesrejse, også fordi det var pionerland. Det var fuldstændig ukortlagt det meste af det.

Det var så til gengæld et andet problem. I kraft af perspektivismen, som vi var blevet skolet i fra Fjords side, handlede det om at få en slags kulturhistorisk bund i det, og det begyndte sådan set også så småt på seminariet. Det var spørgsmålet om at oplede gamle tekster. Og så kom Vibeke Stybes Børnespejl, der pludselig åbnede ballet kildemæssigt. Det betød, at der lå et fagområde, som der var noget i, og jeg gjorde det til et særligt studeret område i min konferens. Og det spillede også en rolle i, hvordan vi fik den konferens skruet sammen, for der lavede vi faktisk et semesterforløb med et stort særligt studeret område, som kunne gå ind som forarbejde til en afhandling.